

Зайченко Володимир Васильович,
д.е.н., професор, завідувач кафедри
економіки, підприємництва та готельно-
ресторанної справи, Центральноукраїнський
національний технічний університет
Кононенко Леся Віталіївна,
к.е.н., доцент,
доцент кафедри підприємництва, обліку та
фінансів, Херсонський державний аграрно-
економічний університет

Zaichenko Volodymyr, Doctor of Sciences in
Economics, Professor, 'Head of the Department of
Economics, Entrepreneurship and Hotel and Restaurant
Business, Central Ukrainian National Technical
University, <https://orcid.org/0000-0001-9523-1220>

Kononenko Lesia, Ph.D. of Sciences in Economics,
Associate Professor, Associate Professor of the
Department of Entrepreneurship, Accounting and
Finance, Kherson State Agrarian and Economic
University, <https://orcid.org/0000-0001-5698-5003>

ДОРАДЧА ДІЯЛЬНІСТЬ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ МАЛИХ АГРОПІДПРИЄМСТВ AGRICULTURAL EXTENSION IN THE CONTEXT OF ENSURING THE ECONOMIC SECURITY OF SMALL AGRICULTURAL ENTERPRISES

Зайченко В. В., Кононенко Л. В. Дорадча діяльність у контексті забезпечення економічної безпеки малих агропідприємств. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2025. Том 10. № 1. С. 254 – 259.

Zaichenko V., Kononenko L. Agricultural extension in the context of ensuring the economic security of small agricultural enterprises. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2025. Volume 10. № 1, pp. 254 – 259.

Стаття присвячена дослідженню проблем економічної безпеки малих агропідприємств в сучасних умовах. Підкреслюється фундаментальне значення забезпечення економічної безпеки як для окремих господарюючих суб'єктів, так і для економічної системи в цілому. Акцентовується увага на специфіці сільського господарства, його залежності від природних факторів, а також ключовій ролі малих сільськогосподарських підприємств у забезпеченні продовольчої безпеки та сталого сільського розвитку. Підкреслено вразливість малих агропідприємств через їх недостатнє матеріально-технічне забезпечення, низький рівень кадрового забезпечення, високу собівартість продукції, проблеми збуту, географічну віддаленість тощо. У статті обґрунтовується необхідність забезпечення економічної безпеки малих агропідприємств. Доводиться, що економічна безпека на мікрорівні насамперед пов'язана із якістю та релевантністю бухгалтерського та аналітичного супроводу. Розглядається проблема фальсифікації фінансової звітності та кризи довіри до неї, підкреслюється важливість забезпечення достовірності облікових даних як основи для проведення фінансового аналізу та, відповідно, прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Запропоновано використання активно-адаптивної моделі співпраці малих агропідприємств із службами сільськогосподарського дорадництва, що уможливує делегування складних завдань зовнішнім експертам, чим підвищує якість виконуваних робіт, і тим самим сприяє забезпеченню економічної безпеки. Розглядається ієрархія рівнів економічної безпеки – від мікро- до мегарівня. Підкреслюється доцільність при розробці механізму забезпечення економічної безпеки враховувати галузеву специфіку та розмір підприємства. Доводиться доцільність та перспективність співпраці малих агропідприємств зі структурами сільськогосподарського дорадництва для підвищення їх економічної безпеки, особливо в умовах діджиталізації, яка вимагає постійного оновлення наявних знань, набуття нових знань та забезпечення належного рівня цифрових компетенцій. Обґрунтовується, що співпраця зі службами сільськогосподарського дорадництва є стратегічно важливим напрямом забезпечення сталого розвитку сільського розвитку, конкурентоспроможності малих агропідприємств та забезпечення економічної безпеки в сучасних умовах.

Ключові слова: аудит, дорадництво, військові дії, обліково-аналітичне забезпечення, фінансовий аналіз, фінансова аналітика, кадрове забезпечення, цифрові компетентності.

The article is dedicated to the study of the problems of economic security of small agricultural enterprises in an unstable economic environment. The fundamental importance of ensuring economic security is emphasized, both for individual economic entities and for the economic system, especially in the context of increasing global crises and digital transformation. Attention is focused on the specifics of agriculture, its dependence on natural factors, and the key role of small agricultural enterprises in ensuring food security and sustainable rural development. The vulnerability of small agricultural enterprises is highlighted due to insufficient material and technical support, low levels of staffing, high production costs, marketing problems, and geographical remoteness. The article substantiates the necessity of ensuring economic security of small agricultural enterprises at the micro-level, based on high-quality accounting and analytical support. The problem of financial statement falsification and the crisis of trust in them is considered, emphasizing the importance of ensuring the reliability of accounting data as a basis for conducting financial analysis and, accordingly, making informed management decisions. Agricultural extension is defined as an effective tool for ensuring the functioning of small agricultural enterprises. The use of an active-adaptive model of cooperation between small agricultural enterprises and agricultural extension services is proposed, which allows for delegating complex tasks to external experts to enhance economic security. The hierarchy of levels of economic security, from micro to mega-level, is examined, emphasizing the importance of considering industry specifics and enterprise size. The expediency and prospects of cooperation between small agricultural enterprises and agricultural extension structures to improve their economic security is proven, especially in the context of digitalization, which requires constant updating of existing knowledge, acquisition of new

---

knowledge, and ensuring an appropriate level of digital competencies. It is substantiated that cooperation with agricultural extension services is a strategically important direction for ensuring sustainable rural development, the competitiveness of small agricultural enterprises, and ensuring economic security in modern economic conditions.

Keywords: *audit, agricultural extension, military actions, accounting and analytical support, financial analysis, financial analytics, staffing, digital competencies*

Вступ

Безпека є фундаментальною потребою, що притаманна як окремій особистості, так і соціальним інститутам суспільства, підприємствам та державі в цілому. У наукових дослідженнях вона розглядається як комплексна, міждисциплінарна, багаторівнева категорія.

В умовах зростання нестабільності світових ринків, посилення впливу глобальних криз, військових дій і масштабних процесів цифровізації підвищується значення і трансформується механізм забезпечення економічної безпеки. Сільське господарство є специфічною галуззю, що кардинально відрізняє її від інших видів економічної діяльності. Так, сільськогосподарське виробництво залежить від природних умов, характеризується сезонністю, пов'язано із біологічними процесами тощо.

Незважаючи на той факт, що в Україні малі агропідприємства виробляють менше 10% більшості видів сільськогосподарської продукції [11], їх кількість протягом останніх п'ятнадцяти років стабільно перевищує 90% [11]. Значення малих агропідприємств для забезпечення національної безпеки важко переоцінити, саме вони забезпечують продовольчу безпеку країни; підвищують стандарти життя у сільській місцевості [16]; уможливають збереження традиційного сільського способу життя; забезпечують зайнятість у сільській місцевості; постачають споживач якісну, часто унікальну продукцію; сприяють сталому сільському розвитку [19] тощо. Проте, саме ці підприємства стикаються з низкою суттєвих та взаємопов'язаних проблем: недостатнім рівнем матеріально-технічного забезпечення (здебільшого використовуються застаріла техніка та ручна праця); дефіцитом та низьким рівнем кваліфікованих кадрів через; високою собівартістю продукції через відсутність ефекту масштабу та значні витрати; проблеми зі збутом через обмежений доступ до ринків та залежність від посередників; географічна віддаленість від центрів економічного життя тощо. Це обумовлює необхідність забезпечення економічної безпеки на рівні малих агропідприємств – на мікрорівні.

Забезпечення економічної безпеки на мікрорівні насамперед базується на якісному, релевантному і своєчасному обліково-аналітичному забезпеченні. Однак, малі агропідприємства здебільшого неспроможні самостійно досягти належного рівня такого забезпечення, що обґрунтовує доцільність їхньої взаємодії з дорадчими службами.

Проблематика дорадчої діяльності активно досліджується закордонними та вітчизняними науковцями, зокрема Cook B. R., Satizabal P., Curnow J. [14], Steinke J., Van Etten J., Müller A., Ortiz-Crespo B., van de Gevel J., Silvestri S., Priebe J. [22], Maertens A., Michelson N., Nourani V. [20], Коваль Н. [9], Євчу С. [4] тощо.

Щодо проблематики економічної безпеки на всіх рівнях, то вона вже тривалий час знаходиться у центрі уваги як закордонних так і вітчизняних науковців. Багато науковців зосередили свою увагу на дослідженні економічної безпеки саме агропромислових підприємств, тобто на мікрорівні. Так, Пушак Ю. та ін. було розроблено систему оцінки економічної безпеки підприємства в аграрному секторі [21]. Антошкіним В. досліджено фінансові інструменти економічної безпеки агропідприємств України [1]. Сисоліна Н., Савеленко Г. і Сисоліна І. досліджено основні загрози для економічної безпеки агропідприємств та визначено нових можливості і окреслено перспективи розвитку, що виникли в умовах війни [12]. Ткачук В. та Яремова М. у своїх дослідженнях розкрили сутність економічної безпеки сільськогосподарських підприємств, охарактеризували системні складові її формування та запропонували комплекс превентивних заходів щодо підтримки економічної безпеки аграрних підприємств [13]. Василюшин С. та інші присвятили свої праці обґрунтуванню напрямів удосконалення аналітичної бази як складової обліково-аналітичного забезпечення управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств [23]. Праці Котвицької Н., Богданюк І. та Кухаря О. спрямовані на дослідження основних аспектів і процесу розробки механізму забезпечення економічної безпеки сільськогосподарських підприємств [17]. Кузьменко О. і Чижевська М. проведено комплексний аналіз економічної безпеки аграрного підприємства [18]. Давиденко Н. та ін. здійснили оцінку факторів, що впливають на фінансову безпеку аграрних підприємств України [15]. Бойко М. здійснено аналіз основних здобутків економічної науки щодо економічної безпеки малих агропідприємств та запропоновано його авторське бачення [2].

В цілому результати цих досліджень формують комплексний підхід до дефініції «економічна безпека агропідприємств», створюючи цінне наукове підґрунтя для подальших досліджень та розробці напрямів оптимізації. Проте, віддаючи належне ґрунтовним здобуткам цих науковців, проблематика дорадчої діяльності у контексті забезпечення економічної безпеки малих агропідприємств потребує подальших досліджень.

Формулювання цілей статті

Мета статті полягає у визначенні взаємозв'язків та напрямів використання дорадчої діяльності в цілях забезпечення економічної безпеки малих агропідприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження

Економічна безпека охоплює комплексний набір факторів, що забезпечують ефективність економічної діяльності та захищають від негативного впливу зовнішніх і внутрішніх загроз. На мікрорівні

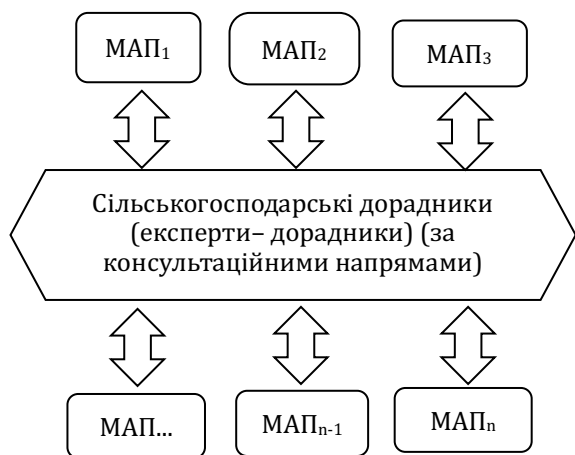
економічну безпеку здебільшого розглядають як комплекс заходів щодо управління ризиками та забезпечення сталого розвитку [18]. Такий системний підхід розглядає економічну безпеку як інтегральну частину стратегічного планування, де ресурсне забезпечення, фінансова стійкість та управління ризиками синергічно взаємодіють для забезпечення довгострокової стабільності, що передбачає, насамперед, наявність відповідного обліково-аналітичного забезпечення.

На сучасному етапі існують значні проблеми щодо якості обліково-аналітичного забезпечення на мікрорівні, насамперед щодо якості і достовірності фінансової звітності. Рівень фальсифікації фінансової звітності суб'єктами господарювання сьогодні досяг катастрофічних масштабів – зазнали банкрутства навіть великі і фінансово стійкі підприємства (відповідно до оприлюдненої звітності) [8]. Ґрунтуючись на інформації, що була наведена у цих фінансових звітах, фінансові аналітики давали найсприятливіші прогнози щодо підприємств, які незабаром після цього ставали банкрутами. Слід зазначити, що достатньо часто дані цієї фінансової звітності були підтверджені аудиторськими висновками. Це призвело до глобального зниження рівня довіри до інформації, що наводиться у фінансовій звітності. Зважаючи на те, що основою для складання фінансової звітності є дані бухгалтерського обліку, виникає потреба у розробці комплексу заходів, що спрямовані на підвищення якості та достовірності інформації, яка відображається у фінансових звітах підприємств.

На підставі інформації, що наведена у фінансовій звітності і підтверджена відповідним аудиторським висновком здійснюється фінансовий аналіз. Але не тільки фінансові аналітики користуються аудиторськими висновками. Аудитори під час проведення аудиторської процедури і формуванні аудиторських висновків використовують дані фінансової звітності та висновки фінансових аналітиків.

Результати фінансового аналізу слугують основою для прийняття управлінських рішень, які, у свою чергу забезпечують високий рівень економічної безпеки. Домінантними індикаторами (показниками, що уможливають процес оцінки стану або зміни економічного стану, ситуації) економічної безпеки підприємства є показники його фінансового стану, аналіз яких є важливим елементом механізму гарантування економічної безпеки підприємства. Всі показники фінансового стану перебувають у взаємозв'язку, що обумовлює необхідність при оцінці реального фінансового стану використання комплексу показників з урахуванням впливу різних чинників на них [5].

Розрахунок показників потребує ґрунтовних фахових компетентностей від працівників, що здійснюють ці розрахунки. Крім того, при визначенні фінансового стану підприємства необхідно не тільки володіти методологією розрахунку та інтерпретації отриманих результатів, а і враховувати вид діяльності підприємства. Тобто, критеріальні значення фінансово-економічних показників, що розраховується для конкретного підприємства, значно відрізняються в залежності від видів діяльності.

Рис. 1. Структура взаємозв'язків між малими агропідприємствами і дорадчою службою
МАП – мале агропідприємство.

Джерело: Розроблено авторами.

Так, наприклад, нормативні значення коефіцієнту оборотності товарно-матеріальних запасів для сільського господарства складає 3-6 оборотів на рік, тоді як для оптової і роздрібною торгівлі – 8-18 оборотів на рік [7]. Все це обумовлює необхідність залучення до обліково-аналітичної роботи з метою забезпечення економічної безпеки підприємств висококваліфікованих фахівців. Проте, більшість малих агропідприємств не мають можливості мати у своєму штаті таких фахівців. Сьогодні у більшості країн світу малі та середні агропідприємства користуються послугами сільськогосподарських дорадчих служб («agricultural extension»), працівники яких надають широкий спектр послуг [16], у тому числі і консультації щодо аналізу, забезпечення економічної безпеки тощо. В Україні також існують дорадчі служби, тому вважаємо за доцільне з метою забезпечення економічної безпеки малим агропідприємствам співпрацювати з дорадчими службами на постійній основі. Для цього є доцільним впровадження і використання активно-адаптивної моделі (рис. 1).

Делегування складних і варіативних завдань

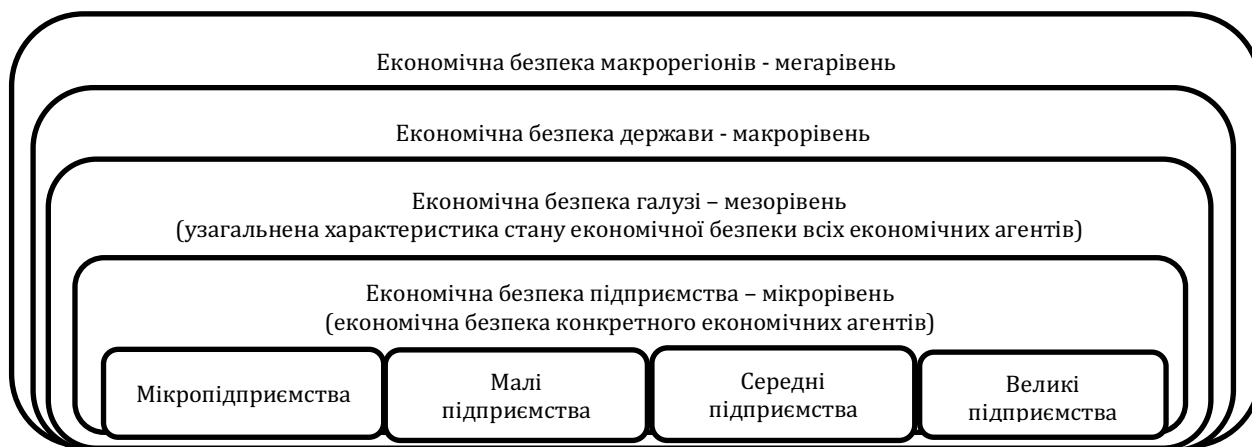
малими агропідприємствами дорадникам дозволить підвищити рівень економічної безпеки підприємства.

Суттєві галузеві обумовлюють доцільність виокремлення галузевого рівня (мезорівня) економічної безпеки, який передбачає врахування галузевої специфіки кожним окремим підприємством, що сприяє забезпеченню загального рівня економічної безпеки конкретного виду діяльності.

Більшість видів діяльності (у тому числі і сільське господарство) представлено різними за розмірами і організаційно-правовими формами суб'єктами господарювання, що також впливає на особливості побудови та функціонування механізму забезпечення економічної безпеки. Рисунком 2 представлено ієрархію рівнів економічної безпеки.

Таким чином, особливості механізму економічної безпеки на рівні підприємства насамперед залежать від виду діяльності, розміру і організаційно-правової форми. Враховуючи той факт, що більше

90% вітчизняних сільськогосподарських підприємств належать до малих та мікропідприємств побудова і використання ефективного механізму економічної безпеки передбачає співпрацю з регіональними дорадчими службами.

Рис. 2. Ієрархія рівнів економічної безпеки

Розроблено авторами на підставі [3]

Доцільність і перспективність співпраці малих агропідприємств з дорадчими структурами пов'язана також із глобальними процесами цифровізації, що передбачає наявність відповідного кадрового забезпечення і відповідного рівня цифрових компетентностей як у працівників малих агропідприємств, так і дорадчих структур.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Економічну безпеку визначають як систему заходів управління ризиками для сталого розвитку, де ключову роль відіграє наявність достовірної фінансової інформації. Проте, на сучасному етапі спостерігається криза довіри до фінансової звітності через її фальсифікацію. Це підкреслює нагальну потребу у підвищенні якості облікових даних, оскільки саме вони є основою для фінансового аналізу, управлінських рішень та, зрештою, економічної безпеки підприємства.

Для забезпечення економічної безпеки малих агропідприємств в умовах обмежених ресурсів, є доцільною активна співпраця з сільськогосподарськими дорадчими службами. Ці служби можуть надавати кваліфіковану допомогу в аналізі фінансового стану, враховуючи галузеву специфіку та особливості малих агропідприємств. Співпраця малих агропідприємств з дорадчими службами є ефективною стратегією щодо підвищення їх економічної безпеки в сучасних економічних умовах.

Література

1. Антошкін, В. К. Фінансові інструменти економічної безпеки агропідприємств України. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2018. № 4, С. 6-10, URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vbumb_2018_4_3.
2. Бойко, М. В. Економічна безпека малих сільськогосподарських підприємств. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2019. Вип. 1 (15), С. 181-185. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.1.15.181-185>.
3. Василішин С. І. Обліково-аналітичне забезпечення управління економічною безпекою аграрних підприємств: теорія, методологія, організація : дис....д-ра екон. наук : 08.00.09. Київ: Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки". 2020. 526 с. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/2020.12.22_vasylishyn_dis.pdf.
4. Євчу С. А. Інституціональна сутність системи сільськогосподарського дорадництва в Україні. *Інноваційна економіка*. 2024. № 1, С. 76-83. DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2024.1.9>.
5. Жук Н. Аналіз фінансового стану як домінуючий індикатор фінансової безпеки підприємств. *Вісник економіки*. 2022. Вип. 4, С. 97-112. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2022.04.097>
6. Зайченко В. В., & Коваленко С. В. Економічна безпека підприємства: сутність та основні складові. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2013. Вип. 23, С. 410-414.
7. Кобилецький, В. Р. Коефіцієнт оборотності запасів. *Онлайн-журнал «Financial Analysis online»* URL: <https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/293-oborotnist-zapasiv>.
8. Кононенко Л., Юрченко О., Гай О. Теорія бухгалтерського обліку в умовах становлення глобальної економіки та інформатизації суспільства. *Економічний простір*. 2021. №170, С. 83-87. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/170-14>.
9. Коваль Н. В. Сільськогосподарське дорадництво в Україні: сутність, проблеми та перспективи розвитку. *Агросвіт*. 2022. № 21, 36-43. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2022.21.36>.
10. Гуцалюк О.М. Обґрунтування організаційно-економічного механізму регулювання витрат виробництва продукції підприємств агропромислового комплексу України. *Особливості соціально-економічного поступу національної економіки в умовах інформаційно-технологічних викликів: колективна монографія*. Трускавець: Посвіт, 2020. С. 102-111.
11. Державна служба статистики України. Веб-сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.
12. Сисоліна Н., Савеленко Г., Сисоліна І. Економічна безпека агропідприємств в умовах війни: можливості та загрози. *Економіка та суспільство*. 2024. № 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-19>.

13. Ткачук В. І., Яремова М. І. Економічна безпека сільськогосподарських підприємств. *Ефективна економіка*. 2019. № 6. DOI: 10.32702/2307-2105-2019.6.12
14. Cook B. R., Satizabal P., Curnow J. Humanising agricultural extension: A review. *World Development*. 2021. 140, 105337. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2020.105337>
15. Davydenko N., Wasilewska N., Wasilewski M., Titenko Z. Financial and economic security of agricultural enterprises in the Ukraine. *Annals of the Polish association of agricultural farmingsinsness economists*. 2019. 21(4), 96-105. DOI: <https://doi.org/10.5604/01.3001.0013.5240>
16. Kononenko L., Atamas O., Nazarova H., Selishcheva Ye., Kononenko S. Optimization of small agricultural producer's taxation by creating innovative-integrated structure. *Scientific Horizons*. 2022. 25(6), 100-110. doi: 10.48077/scihor.25(6).2022.100-110
17. Kotvytska N., Bohdaniuk I., Kukhar O. Key aspects and process of formation of the mechanism for ensuring economic security of agricultural enterprises. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2024. № 10(1), pp. 145-152. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2024-10-1-145-152>
18. Kuzmenko O., Chyzhevska M. Agricultural enterprise economic security systems modeling. *Scientific Horizons*. 2024. № 27(3), pp. 143-153. DOI: <https://doi.org/10.48077/scihor3.2024.143>
19. Kyrylov Y., Hranovska V., Savchenko V., Kononenko L., Gai O., Kononenko S. Sustainable Rural Development in the Context of the Implementation of Digital Technologies and Nanotechnology in Education and Business. *Nanotechnology Perceptions*. 2024. pp. 297-323. DOI: <https://doi.org/10.62441/nano-ntp.v20iS8.25>
20. Maertens A., Michelson H., Nourani V. How do farmers learn from extension services? Evidence from Malawi. *American Journal of Agricultural Economics*. 2021. № 103(2), pp. 569-595.
21. Pushak Y., Lagodiienko V., Basiurkina N., Nemchenko V., Lagodiienko N. Formation the system for assessing the economic security of enterprise in the agricultural sector. *Business: Theory and Practice*. 2021. № 22(1), pp. 80-90. DOI: <https://doi.org/10.3846/btp.2021.13013>
22. Steinke J., Van Etten J., Müller A., Ortiz-Crespo B., van de Gevel J., Silvestr, S., Priebe J. Tapping the full potential of the digital revolution for agricultural extension: an emerging innovation agenda. *International Journal of Agricultural Sustainability*. 2021. Vol. 19(5-6), pp. 549-565. <https://doi.org/10.1080/14735903.2020.1738754>
23. Vasylyshyn S., Ulyanchenko O., Bochulia T., Herasymenko Y., Gorokh O. Improvement of analytical support of economic security management of the agricultural enterprises. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2021. Vol. 7(3), pp. 123-141. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2021.07.03.0>
24. Hutsaliuk, O. M., Zakharchenko O. V., Yakusheva O. V. State and regional policy in the agricultural sector of the national economy of Ukraine. *Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія: Економічні науки*. 2022. Вип. 66. С. 5-16. DOI <https://doi.org/10.24025/2306-4420.66.2022.268613>
25. Hutsaliuk O. M., Bondar Iu. A., Popov O.Y. Forming of Investment Attractiveness and Providing of Economic Efficiency of Corporate Integration Association. *Economic Herald of the Donbass*. 2022. № 2 (68). pp. 41-51. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-2\(68\)-79-85](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-2(68)-79-85)
26. Колодинський С. Б., Гуцалюк О. М. Технологічні парки як центри економічного зростання українських підприємств. *Вісник післядипломної освіти. Серія: Соціальні та поведінкові науки*. 2022. Вип. 22 (51). С. 179-199. [https://doi.org/10.32405/2522-9931-2022-22\(51\)](https://doi.org/10.32405/2522-9931-2022-22(51))
27. Kolodinskyi S.B., Hutsaliuk O.M., Kramskyi S.O. Management of inter-firm cooperative relations for the exchange of innovations by enterprises of Ukraine. *Intellectualization of logistics and Supply Chain Management*. 2022. Vol. 15. Pp. 46-55. DOI: <https://doi.org/10.46783/smart-scm/2022-15-4>

References

1. Antoshkin, V. K. (2018). Finansovi instrumenty ekonomichnoi bezpeky ahropidpriumstv Ukrainy [Financial instruments of economic security of agricultural enterprises in Ukraine]. *Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu*, 4, pp. 6-10. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vbumb.2018_4_3
2. Boiko, M. V. (2019). Ekonomichna bezpeka malykh sil'skohospodars'kykh pidpriumstv [Economic security of small agricultural enterprises]. *Aktual'ni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, 1(15), pp. 181-185. <https://doi.org/10.15330/apred.1.15.181-185>
3. Vasylyshyn, S. I. (2020). Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu ahrarykh pidpriumstv: teoriia, metodolohiia, orhanizatsiia [Accounting and analytical support of economic security management of agricultural enterprises: theory, methodology, organization] (Doctoral dissertation). National Scientific Centre "Institute of Agrarian Economics", Kyiv. Available at: file:///C:/Users/Admin/Downloads/2020.12.22_vasylyshyn_dis.pdf.pdf
4. Yevchuk, S. A. (2024). Instytutsiina sutnist systemy sil'skohospodars'koho doradnytstva v Ukraini [Institutional essence of the agricultural advisory system in Ukraine]. *Innovatsiina ekonomika*, 1, pp. 76-83. <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2024.1.9>
5. Zhuk, N. (2022). Analiz finansovoho stanu yak dominantnyy indyktor finansovoi bezpeky pidpriumstv [Analysis of financial status as a dominant indicator of financial security of enterprises]. *Visnyk ekonomiky*, 4, pp. 97-112. <https://doi.org/10.35774/visnyk2022.04.097>
6. Zaychenko, V. V., & Kovalenko, S. V. (2013). Ekonomichna bezpeka pidpriumstva: sutnist ta osnovni skladovi [Economic security of the enterprise: essence and main components]. *Naukovi pratsi Kirovohrads'koho natsional'noho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, 23, pp. 410-414.
7. Kobyletskyi, V. R. (n.d.). Koefitsient oborotnosti zapasiv [Inventory turnover ratio]. *Financial Analysis online*. Available at: <https://analizua.com/slovník-ekonomichnikh-terminiv/293-oborotnist-zapasiv>
8. Kononenko, L., Yurchenko, O., & Hai, O. (2021). Teoriia buhhalters'koho obliku v umovakh stanovlennia hlobal'noi ekonomiky ta informatyzatsii suspil'stva [Theory of accounting in the context of the formation of the global economy and informatization of society]. *Ekonomichniy prostrir*, 170, pp. 83-87. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/170-14>
9. Koval, N. V. (2022). Sil'skohospodars'ke doradnytstvo v Ukraini: sutnist, problemy ta perspektivy rozvytku [Agricultural advisory services in Ukraine: essence, problems, and development prospects]. *Ahrosvit*, 21, pp. 36-43. <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2022.21.36>

10. Hutsaliuk, O. M. (2020). Obruntuvannia orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu rehuliuвання vytrat vyrobnytstva produktsii pidpriumstv ahroprovyznoho kompleksu Ukrainy [Justification of the organizational and economic mechanism for regulating production costs of agricultural enterprises in Ukraine]. In *Osoblyvosti sotsial'no-ekonomichnoho postupu natsional'noi ekonomiky v umovakh informatsiino-tekhnologichnykh vyklykiv: kol'ektyvna monohrafiia* (pp. 102-111). Posvit.
11. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. (n.d.). *Web-sait*. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.
12. Sysolina, N., Savelenko, H., & Sysolina, I. (2024). Ekonomichna bezpeka ahropidpriumstv v umovakh viiny: mozhlyvosti ta zahrozy [Economic security of agricultural enterprises in wartime: opportunities and threats]. *Ekonomika ta suspil'stvo*, 65, pp. 19. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-19>.
13. Tkachuk, V. I., & Yareмова, M. I. (2019). Ekonomichna bezpeka sil'skohospodars'kykh pidpriumstv [Economic security of agricultural enterprises]. *Efektivna ekonomika*, 6. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.6.12>.
14. Cook, B. R., Satizabal, P., & Curnow, J. (2021). Humanising agricultural extension: A review. *World Development*, 140, 105337. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2020.105337>.
15. Davydenko, N., Wasilewska, N., Wasilewski, M., & Titenko, Z. (2019). Financial and economic security of agricultural enterprises in Ukraine. *Annals of the Polish Association of Agricultural and Agribusiness Economists*, 21(4), pp. 96-105. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0013.5240>.
16. Kononenko, L., Atamas, O., Nazarova, H., Selishcheva, Ye., & Kononenko, S. (2022). Optimization of small agricultural producer's taxation by creating innovative-integrated structure. *Scientific Horizons*, 25(6), pp. 100-110. [https://doi.org/10.48077/scihor.25\(6\).2022.100-110](https://doi.org/10.48077/scihor.25(6).2022.100-110).
17. Kotvytska, N., Bohdaniuk, I., & Kukhar, O. (2024). Key aspects and process of formation of the mechanism for ensuring economic security of agricultural enterprises. *Baltic Journal of Economic Studies*, 10(1), pp. 145-152. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2024-10-1-145-152>.
18. Kuzmenko, O., Chyzhevska, M. (2024). Agricultural enterprise economic security systems modelling. *Scientific Horizons*, 27(3), pp. 143-153. <https://doi.org/10.48077/scihor3.2024.143>.
19. Kyrylov, Y., Hranovska, V., Savchenko, V., Kononenko, L., Hai, O., & Kononenko, S. (2024). Sustainable Rural Development in the Context of the Implementation of Digital Technologies and Nanotechnology in Education and Business. *Nanotechnology Perceptions*, pp. 297-323. <https://doi.org/10.62441/nano-ntp.v20iS8.25>.
20. Maertens, A., Michelson, H., & Nourani, V. (2021). How do farmers learn from extension services? Evidence from Malawi. *American Journal of Agricultural Economics*, 103(2), pp. 569-595.
21. Pushak, Y., Lagodiienko, V., Basiurkina, N., Nemchenko, V., & Lagodiienko, N. (2021). Formation of the system for assessing the economic security of enterprises in the agricultural sector. *Business: Theory and Practice*, 22(1), pp. 80-90. <https://doi.org/10.3846/btp.2021.13013>.
22. Steinke, J., Van Etten, J., Müller, A., Ortiz-Crespo, B., van de Gevel, J., Silvestr, S., & Priebe, J. (2021). Tapping the full potential of the digital revolution for agricultural extension: an emerging innovation agenda. *International Journal of Agricultural Sustainability*, 19(5-6), pp. 549-565. <https://doi.org/10.1080/14735903.2020.1738754>.
23. Vasylyshyn, S., Ulyanchenko, O., Bochulia, T., Herasymenko, Y., Gorokh, O. (2021). Improvement of analytical support of economic security management of the agricultural enterprises. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 7(3), pp. 123-141. <https://doi.org/10.51599/are.2021.07.03.0>.
24. Hutsaliuk, O. M., Zakharchenko, O. V., & Yakusheva, O. V. (2022). State and regional policy in the agricultural sector of the national economy of Ukraine. *Zbirnyk naukovykh prats ChDTU. Serii: Ekonomichni nauky*, 66, pp. 5-16. <https://doi.org/10.24025/2306-4420.66.2022.268613>.
25. Hutsaliuk, O. M., Bondar, Iu. A., & Popov, O. Y. (2022). Forming of Investment Attractiveness and Providing of Economic Efficiency of Corporate Integration Association. *Economic Herald of the Donbass*, 2(68), pp. 41-51. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-2\(68\)-79-85](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-2(68)-79-85).
26. Kolodynskyi, S. B., & Hutsaliuk, O. M. (2022). Tekhnologichni parky yak tsentry ekonomichnoho zrostantia ukrains'kykh pidpriumstv [Technological parks as centers of economic growth for Ukrainian enterprises]. *Visnyk pisladyplomnoi osvity. Serii: Sotsial'ni ta povedinkovi nauky*, 22(51), pp. 179-199. [https://doi.org/10.32405/2522-9931-2022-22\(51\)](https://doi.org/10.32405/2522-9931-2022-22(51)).
27. Kolodynskyi, S. B., Hutsaliuk, O. M., & Kramskyi, S. O. (2022). Management of inter-firm cooperative relations for the exchange of innovations by enterprises of Ukraine. *Intellectualization of Logistics and Supply Chain Management*, 15, pp. 46-55. <https://doi.org/10.46783/smart-scm/2022-15-4>.

Стаття надійшла до редакції 10.01.2025 р.